

# Romano hangos

15,90

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 18 • ČÍSLO 6 • VYŠLO 13. ČERVNA 2016

## zprávy

**PRAHA** – Zástupci sociálního centra Klinika z pražského Žižkova převzali ve čtvrtek 26. května Cenu Františka Kriegela, kterou pro rok 2016 udělila Nadace Charty 77 za občanskou statečnost. Lidé z Kliniky uhájili své přesvědčení před politickými odpůrci i útoky radikálů. Cenu předal František Janouch, šéf správní rady Nadace Charty 77.

**PRAHA** – Ministr vnitra Milan Chovanec podal žalobu proti nečinnosti k Městskému soudu v Praze, a to kvůli „šibenicím“. Úřad městské části Praha 1 odložil již dříve stížnost na muže, který loni 1. července přinesl na demonstrace proti migrantům podomácku vyrobené makety šibenic i s oprátkami s nápisy: „EU = CCCP“ a „Za vlastizradu“. Šibenice nesmí být legální, protestuje ministr vnitra Milan Chovanec a podává žalobu.

## z obsahu

**Téma čísla:**  
Slovensko

strana 3 a 5

**Skupina Imperio vydává novou desku**

rozhovor s Milany Gáborem  
a Klempářem

strana 5

**Roma Big Top**

strana 6

**O původu Romů**

strana 7

## Khamoro oslavilo plnoletí velkolepou show



foto: Sabir Agalarov

Tento světový festival Romů se konal v Praze již po osmnácté. Říkal se ze všech stran, že Khamoro je dospělý. To může být pravda, ale Khamoro již dospělo dávno. Letos můžeme říci, že Khamoro je v České republice doma a že se stalo jaksi mimoděk pýchou i českých Romů a nepochybně i autorit České republiky, kteří se zavěsili za skutečné zakladatele, jimiž jsou Slovo 21

a Studio Production Saga, v čele se skutečnou duší těchto institucí, paní Jelenou Silajdžić. Dobré je, že dokázali tuto skvělou iniciativu podpořit, a tím jí umožnit i stálou existenci v rámci kultury Romů v ČR, programu jejich integrace a prezentace pozitivních vzorů. To bylo ostatně vidět na každém kroku v Praze. Z fotodokumentace našeho šéfredaktora Sabira je to více než zřejmé.

Netřeba také zdůrazňovat, že Khamoro je v podstatě, byť možná nevědomky, nejlepší formou boje proti rasismu.

Během Khamora bylo mnoho doprovodných akcí, jedna probíhala v knihovně Václava Havla (to už je symptomatika, že právě zde a teď) a jmenovala se Romský občanský aktivismus, byla uspořádána ve spolupráci se Sekcí lidských

práv Úřadu vlády. David Beňák, nejvýše postavený Rom v úřední funkci, spolu s pěti panelisty z romských kruhů ukázal, jak být angažovaným občanem České republiky a jak je to mimořádně důležité právě v této době. Dokonce tak důležité, že to může být jedinou možností, jak převést Romy do

Pokračování na str. 4

## Extrémisti zasahují už aj do detských karnevalov!



foto: Radovan Stoklasa, Reuters

Základná škola Slobodného slovenského vysielateľa v Banskej Bystrici usporiadala k Medzinárodnému dňu detí akciu s názvom „Tematický týždeň“. Podstata spočívala v tom, že sa žiaci mohli dobrovoľne prezliecť do kostýmu k určenej téme dňa. Kritický sa stal štvrtok. Dievčatá sa mohli prezliecť za chlapcov a naopak chlapci za dievčatá. Práve v dôsledku toho sa stala najlepšia škola kraja terčom ostrej kritiky. Ako prvý prišiel s informáciou banskobystrický mestský poslanec Jaroslav Kuracina, prívrženec extrémistickej strany ĽSNS. Poslanec spolu so zástupcom strany ĽSNS okamžite navštívil riaditeľku školy a spustil nenávistnú mediálnu kampaň. Riaditeľka nemala žiadnu inú možnosť než ustúpiť.

**Jeden nenormálnejší názor za druhým...**

Podľa prívržencov Mariána Kotleby má prezliekanie za opačné pohlavie vplyv na zdravý sexuálny vývoj. Mestský poslanec Kuracina tvrdil, že ide o podprahové podnietenie, že inakosť je akceptovateľná. Odborníci to však odmietajú. „Cítiť sa príslušníkom opačného pohlavia nie je také jednoduché a nedá sa to zmeniť jedným prezlečením chlapca za dievča alebo opačne,“ vysvetľuje sexuologička Danica Caisová.

Neskôr sa to začalo presúvať aj na iné kostýmy. Ďalší extrémisti začali verejne rozširovať akési upozornenie, aby rodičia nedovolili svojim deťom prezliekať sa za stromy. Vraj sa z nich stanú „hipisácky objímači stromov“ a od zelených stromov je veľmi blízko k marihuane a k židobolševickej environmentálnej ideológii.

Pokračování na str. 3



## zprávy

**PRAHA** – Islám = fašismus, prohlásila advokátka Klára Samková -Veselá na sněmovním semináři dne 27. května. „Islám je stejný jako byl nacismus, fašismus, komunismus, přestože se skrývá za náboženství, ačkoli je ve skutečnosti především státní zločinnou a zločineckou ideologií a nereformovatelným systémem vládnutí.“ Uf, co vše se lze doslechnout na půdě českého parlamentu.

Přítomný turecký velvyslanec uraženě odešel, turecká vláda podala české vládě protestní notu. Ministr spravedlnosti Robert Pelikán řekl, že nenávistné výroky na adresu náboženství lze posuzovat jako podněcování k nenávisti. Výroky Samkové se zabývá česká policie. Paní Samková – Veselá se opravdu dokáže zviditelnit, jako již po několikáté, a to na širokém poli zcela zleva i zcela zprava, jedno jest.

**BRNO** – Otázka, kdo se má komu omluvit první za poválečnou minulost, stále rozděluje lidi v tomto městě. Péči Magistrátu města se v sobotu 28. května již podruhé pořádala pouť Smíření, tentokrát v opačném směru z Pohořelic do Brna. Připomíná poválečné násilí na Němcích.

Protest proti sudetským Němcům naopak byl zase organizován péčí Českého svazu bojovníků za svobodu. Den před těmito událostmi uspořádala skupina historiků z řad komunistů konferenci pod názvem „Komu patří omluva“, zaštitěnou jihomoravským hejtnanem Michalem Haškem. Poněkud infantilní hry politiků na půdě města Brna, když uvážíme, že omluvy ze všech stran byly již proneseny.

Blíže o tom píše náš redaktor Karel Holomek v článku Zločin zůstává zločinem, uveřejněném v Lidových novinách dne 30. května. Přetiskujeme i my na straně 3.

**BERLÍN** – Asi stovka romských demonstrantů 5. června pochodovala k památníku obětí Romů a Sintů za 2. světové války poblíž budovy německého parlamentu.

Romové, většinou balkánské provenience, již dříve usídlení v Německu, tak chtěli protestovat proti novému německému azylovému zákonu, který prohlašuje některé z balkánských zemí za bezpečné. Mají jimi být: Bosna a Hercegovina, Srbsko, Makedonie, Albánie, Kosovo a Černá Hora. Migranti z těchto zemí nemohou tím pádem žádat v Německu o azyl. Romové tímto pochodem k památníku romských obětí nacismu chtěli upozornit na společný osud všech evropských Romů, a tím i na předpokládanou a očekávanou vstřícnost Německa, jako dřívějšího nositele nacismu vůči nim, v této době.

**BUDAPEŠŤ, EFORIE** – 1. června rozhodl Evropský soud ve Štrasburku o tom, že v roce 2013 tato městská část nezákonně vypudila více než stovku Romů z jejich sídliště, kde žili více než čtyřicet let. Tato část je vyhlášená jako prázdninová krajina s průzračnou vodou a sluncem vyhrátými plážemi, kde se Romové stávali nevídanými hosty.

Získali azyl a úkryt v opuštěné škole bez oken a elektřiny, později v jakýchsi kontejnerových buňkách. Toto rozhodnutí města bylo brutálním násilným vystěhováním. Romové rozhodnutí soudu vítají a považují je za své první vítězství v boji proti nespravedlnosti. Nyní získají důstojnější ubytování, kde jsou připraveni řádně platit nájem.

## Kvůli syrské uprchlické krizi narůstá počet deportací Romů

Podle švédské členky Evropského parlamentu Sorayi Post narůstá kvůli přílivu uprchlíků ze Sýrie do Evropy počet deportací romských uprchlíků. „Zpátky do zemí svého původu jich bude posláno asi 80 000,“ uvedla Post, s tím, že se jedná o následek nových zákonů ve Švédsku.

Post je Romka s německo-židovským původem a uvedla to během mezinárodní konference o nucených sterilizacích Romů, která se konala v Praze 1. června. Konferenci pořádala Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OSCE) a Kontaktní místo pro otázky Romů a Sintů.

Bývalá poradkyně pro uprchlíky ze švédského Červeného kříže a dlouhodobá aktivistka za práva Romů Ingrid Schiolerová potvrdila, že na romské uprchlíky má syrská uprchlická krize neblahý dopad. Uvádí, že nový švédský zákon nyní zavádí „očividně neopodstatněnou žádost o azyl“ jakožto důvod pro zamítnutí, což se dotýká zejména uprchlíků přicházejících z Balkánu, kteří jsou převážně romského původu.

Post řekla, že romští žadatelé bývají také odmítáni pod dojmem toho, že podmičky na Balkáně prý nejsou nebezpečné, a dodala: „Nesouhlasím s tím, že jsou tyto země bezpečné... tedy ne pro Romy.“

Post prohlásila, že od vzniku uprchlické krize pramenící z války v Sýrii se zvýšil počet deportací jak ve Švédsku tak i v Německu, a dodala, že nejvíce se to dotýká uprchlíků bez dokladů.

Post uvedla, že ačkoli občané Švédska jsou vůči uprchlíkům obecně vstřícní a nápomocní, švédská vláda jim uzavřela své hranice a pro pobyt ve Švédsku zavedla

nová a přísnější pravidla. Bylo například odstraněno kritérium pro získání víza na základě snahy o sjednocení rodiny.

„Všichni se těm lidem snažili pomoci, ale švédská vláda udělala to, že zavřela hranice,“ uvedla Post.

„Mnoho lidí z různých skupin Romů se skrývá. Žijí bez dokladů a jen díky pomoci církví a dobrovolnických organizací,“ potvrdila pro server Romea.cz Schiolerová. „Romové z Kosova ve Švédsku téměř nikdy azyl nezískají,“ řekla. „Dříve to bylo snazší, protože mohli znovu požádat každé čtyři roky,“ dodala Schiolerová.

„Určitým způsobem se jedná o diskriminaci Romů oproti ostatním žadatelům,“ uvedla Ingrid Schiolerová ze švédského Červeného kříže.

Ze statistik není zřejmé, jaký je počet Romů, kterým byl azyl zamítnut, neboť švédské právo zakazuje registraci na základě etnického původu, obzvláště v důsledku nedávného skandálu, kdy bylo zjištěno, že romský etnický původ na registraci zneužila místní policie, prohlásila Schiolerová.

Podobně také nenajdeme statistiky ohledně deportací, neboť vláda počítá pouze zamítnuté žádosti o azyl, avšak nikoli deportace samotné. „Počty deportací nejsou známé, protože někteří Romové opouštějí zemi sami od sebe, další odcházejí do jiných zemí a ještě další se skrývají,“ řekla Schiolerová.

Ohledně otázky nucených sterilizací Post prohlásila, že doufá, že konference, které se zúčastnili zastupci tuctu evropských zemí včetně obětí nucených sterilizací, oživí snahy o řešení tohoto problému. „Doufám, že budou mít více ener-

gie se této otázce věnovat, sdílet dobré příklady, hledat inspiraci a nacházet nové nápady a strategie ohledně toho, jak s tímto problémem naložit,“ uvedla romská evropská poslankyně Soraya Post.

Post říká, že „odmítání postavít se otázce nucených sterilizací Romů je součástí širšího problému.“ „Jde o jeden ze symptomů anticeganismu, společně s odděleným školstvím, nezaměstnaností, nenávistnými projevy i zločiny z nenávisť a s politiky, kteří využívají Romy před volbami k tomu, aby získali jejich hlasy,“ řekla Post.

„Aby bylo možné obhájit to, jak je s Romy nakládáno, bývají drženi v sociálně vyloučeném prostředí,“ řekla pro server Romea.cz Post. Většinová společnost „je příčinou selhání Romů a potom je za tato selhání viní.“

Slouží to k ospravedlňování protiromských nálad. „Je to způsob slušných lidí, jak se i nadále cítit slušnými,“ když se o Romech vyjadřují rasisticky. „Vůbec se nestydí,“ prohlásila Post. Možná, že když vyslovují jiné nenávistné postoje, cítí se kvůli tomu nějak špatně, „ale když přijde na Romy, žádný stud cítit nemusí.“

Co se týče skandálu ve Švédsku ohledně skutečnosti, že policie vedla registraci Romů žijících v jejich zemi, Post řekla: „Jde o anticeganismus... Nechápu, co udělali špatného, protože je to tak hluboce zakořeněný postoj. A policie v tom nebyla sama,“ tvrdí Post. „protože představitelé finančního a sociálního úřadu museli být ve shromažďování informací namočení s nimi. Jde o mnohem větší problém, než chtějí přiznat.“

**Vincent Farnsworth**  
převzato z romea.cz

## Romové opouštějí Prahu. Kvůli nájům i vyhazovům.

Karlín, kdysi periferie, kde žily Romů tisíce, prošel od povodní v roce 2002 snad největší proměnou z pražských čtvrtí. Pro chudé Romy, kterých tu podle studie Ministerstva práce a sociálních věcí žilo ještě v roce 2006 přes dva tisíce, je stále méně místa. Spousta z nich se do svých vodou poničených bytů nevrátila hned po povodni, další odcházeli později.

Podobně romské rodiny opustily a stále opouštějí Žižkov, Libeň, Vršovice, a zejména Smíchov, kde jich bylo před devíti lety skoro tři a půl tisíce. „Na smíchovské Plzeňské ulici nebo na Arbesově náměstí už dnes na Roma nenarazíte,“ říká romská koordinátorka pražského magistrátu Božena Filová.

Ze Smíchova, kdysi čtvrti na okraji Prahy, je dnes širší centrum s vysokými cenami bydlení i služeb. A spousta Romů odsud podle Filové musela nejen kvůli svému sociálnímu handicapu, ale i naivitě odejít. Prodali za směšné ceny dekety na své obecní byty, v nichž se postupně zvyšovaly nájem. Třeba za 200, ale i za 50 tisíc.

„Podnikatelé, obchodníci s chudobou, od nich odkupovali byty za pár korun a odstěhovali je třeba na sever Čech, kde dostali přinejlepším byt v paneláku,“ přibližuje



romský odchod Tomáš Urban z organizace Člověk v tísni.

**Směr severní a střední Čechy**  
Migrace pražských Romů podle dalšího experta organizace Daniela Hůleho směřuje zejména do severních a středních Čech. „Největší vlna byla v době, když party ODS ovládly městské části, rozdaly části bytového fondu většinou italským realitním firmám a ty nakoupily levné byty ve Slaném, Lounech, Mostě, Chomutově či Litvínově a tam začaly Romy vystěhovávat. Byla to výměna bytu, který měl hodnotu tří milionů, za

byt, který pořídili za padesát tisíc,“ uvedl Hůle.

Přesun rodin z Prahy potvrdila i Martina Heryšerová, která má severní Čechy na starosti ve vládní Agentuře pro sociální začleňování. „K vytvoření ghatt, například v Janově nebo Chomutově, migrace z Prahy přispěla. Nejvíce lidí přicházelo po povodních a kolem roku 2008,“ uvedla.

Druhým fenoménem byla zahraniční migrace, která se však liší tím, že část odcházejících se vrací. „Ti, kdo měli větší šanci se uplatnit, tak v Británii, Belgii či Kanadě zůstávali. Ostatní se vraceli, tak-

že se podíl sociálně slabších ještě zvýšil,“ podotkl Hůle.

**Menší ghetta zůstávají v Libni či na Žižkově**

Část Romů, kteří Prahu neopustili, skončila v okrajových čtvrtích. Menší ghetta přežívají v Libni a na Žižkově. Nové vzniklo v části sídliště Černý Most.

Z celé Prahy podle Hůleho zmizela téměř polovina Romů. „Jen z Prahy 5, zejména z okolí Plzeňské ulice, několik tisíc,“ míní Hůle. Tato čísla potvrzuje i člen Rady vlády pro záležitosti romské menšiny Jan Balog. „Můj odhad je, že se odstěhovala třetina až polovina z celkového počtu,“ uvedl Balog.

Celkem bydlelo v roce 2006 v pražských vyloučených lokalitách téměř 9 500 Romů, dnes to bude výrazně méně. Úplně z Prahy podle Baloga vymizeli například olašští Romové, kteří tvoří zhruba desetinu romské populace v České republice.

Přesná čísla ohledně romské migrace však neexistují, stejně jako počet Romů, kteří v Praze zůstali. Údaje ze sčítání lidu – v roce 2011 mělo být v Praze jen 854 Romů – nelze příliš brát v úvahu, protože Romové se ke své národnosti při sčítání často nehlásí. Podle odhadu

expertů jich nyní žije v hlavním městě zhruba 15 tisíc.

**Romové přišli o práci i peníze**

Za odliv Romů může i úbytek pracovních příležitostí ve strojírenských podnicích a stavebnictví. „Pražský strojírenský průmysl vlastně skončil a ze stavebnictví Romy vytlačili Ukrajinci. Romové, kterých v Praze pracovalo devadesát procent a často patřili v rámci obyvatel země do střední třídy, byli najednou bez práce a jejich příjmy šly dolů,“ upozorňuje Balog.

Například 29letý Luboš Beňák dnes bydlí i s přítelkyní a dvěma malými syny v azylovém domě v Horních Počernicích. Za práci stavebního dělníka dojíždí do Lito-měřic, z původního bytu na sídlišti Lehovce dostal výpověď.

„Nový nájem nemůžeme sehnat, když nás pronajímatelé uvidí, už se neozvou, neberou telefon. Přitom vydělávám, každé ráno vstávám ve čtyři a vracím se po osmé večer,“ říká. Také on přišel kvůli odchodu Romů z Prahy o řadu známých, přátel. „Odstěhovala se spousta lidí. U většiny ani nevím, kde teď jsou.“ V širším centru zůstali převážně vzdělaní Romové, kterým se podařilo udržet si práci. **Martin Biben**  
**foto: Dan Materna, MAFRA**



## Anketní otázka

### Jak působí na Romy slovenské politické harašení – Kotleba, Fico a uprchlická vlna?



**Jaroslav Facuna, Slovensko – Martin**  
Slovenská politická garnitúra a vlastenci urobia čokoľvek, len aby sa dostali ku korytu. Slovenské médiá sú im v tom nápomocné. Kandidáti, politici a ich sympatizanti ešte trochu pritvrdia a víťazstvo majú v kapse. Nepotrebujú ani veľkú a drahú reklamnú kampaň, tú im robí zadarmo slovenská vláda, médiá a tlač. Bohužiaľ, ale je tiež pravda, že majú na tom veľký podiel aj Rómovia, či sa nám to páči, alebo nie. Lenže v tomto prípade sa tým Rómom ani nedivím, že predali svoje hlasy za pár grošov, lebo ich ekonomická situácia je veľmi zlá. Na vine je tomu rómska inteligencia. Na Slovensku je okolo 400 000 Rómov a myslím si, že máme dosť reálnu šancu sa dostať do parlamentu, ale to by sa museli naši rómski lídri vedieť dohodnúť. Museli by byť bezúhonní, nepodplatiteľní a muselo by im naozaj záležať na Rómoch. Uvedomeli Slováci si zvolili Kotlebu a Slovensko už zabudlo, ako umierali ich starí a prastarí rodičia skrz ľudí, ako je on a jeho celá ĽSNS. To, čo teraz Kotleba vyvádza, tak sa obávam toho, že nakoniec to skončí tak ako v 18. storočí, keď zabiť Róma nebolo trestným činom.

#### Vojtěch Rác, ČR – Kladno

Velmi obšírné a zajímavé téma. Abych řekl pravdu, mě samotného zajímá, jak budou na toto téma reagovat Romové. Kotleba se dostal do parlamentu, a v jistém smyslu mají na této tragédii podíl i Romové. Samozřejmě tak závažným aktem, jako je umožnit fašistům spoluúčast na řízení státu, se museli zaobírat velmi vlivní lidé, kteří jsou v pozadí a kteří rozhodují o tom, kdo bude nebo nebude součástí mechanismu, který bude prosazovat jejich zájmy. Není to nic nového, bohužel jsou to už letité demokratické systémy východní Evropy okoreněné komunistickými praktikami. Organizovaný politický chaos, harašení a národní vliv jen odvádí pozornost od skutečných politických i ekonomických problémů. Bohužel, ten samý systém funguje i u nás v ČR, divadélka kolem Zemana a jiných humanistů jsou dobře narežirovaná divadelní představení. Víím, co dokáže česká vynalézavost a jak je to nepřekonatelný systém. Bohužel, to vše je na úkor národní svobody a demokracie.



#### Josef Cicko, Velká Británie – Newcastle upon Tyne

Otázka je zcela na místě. Jsem odpůrcem novodobého nacizmu a xenofobních postojů vůči romské menšině jak na Slovensku tak i v ČR. Slovensko bylo od roku 1939 fašistickým státem a praktiky, které vykonávali Slováci na romském i židovském národu, byly otřesné. Samotní Němci se divili, jak byli Slováci brutální a nenávislní i k vlastnímu národu. Dnes tomu není jinak. Novodobý nacista Kotleba se nebál žebrat v romských osadách o volební hlasy. Do parlamentu se dostal i díky Romům. Na oplátku se chystá zřídít pro své romské voliče pracovní tábory. Dokonce v jeho župě odebírají romské děti přímo ze škol. Fico a vláda SR také podporují nacionalismus. Sám Fico v minulosti postavil svoji volební kampaň na Romech a pronášel o nich nemravné, až odsouzeníhodné komentáře. Byla to jasná fašistická propaganda, které slovenský národ tleskal. Nacismus na Slovensku sílí, dostává se k moci, a Kotleba už dokonce začal i praktikovat své fašistické ideje. Jako kontrolní orgán beztrestně vykonává ve vlacích prohlídky namířené proti Romům. Slovenská legislativa nezaujala k tomuto trestnému činu žádný postoj a nejsilnější muži Slovenska, Fico i Kaliňák, mlčí. Slovenský národ tiše podporuje Kotlebu a já doufám, že EU bude toto slovenské politické harašení ekonomicky i politicky sankcionovat.

#### Petr Jano, Velká Británie – Londýn

Tuto otázku je nutno vidět z několika úhlů pohledu. Romští předáci a romské politické strany na Slovensku mezi sebou bojují, a obzvláště v období voleb. Slovenští politici jejich slabiny velice dobře znají, profitují z nich a následně si s Romy pohrávají jako kočka s myši. Politicky silní, vlivní i bohatí Romové následně pro ně organizují Romy v osadách, aby odevzdali své volební hlasy gádžovským kandidátům. K volbám potom jdou Romové, kteří volit vůbec nechodí a kteří by nevolili ani Roma. Mnozí SK politici využili ve svůj prospěch i slovenský nacionalismus a rasismus. Stejně tak se chová i většina slovenské populace. Svo-



ji antipatii k Romům projevili tím, že svými hlasy dostali do parlamentu Mariána Kotlebu a ĽSNS. Vůdce a osvoboditel SR Kotleba přesvědčil velkou obec gádžů, že kvůli Romům se žije Slovákům špatně! Tato lež a slovenský rasismus vystřelil Kotlebu do funkce župana Banské Bystrice a posléze i do parlamentu SR. Tyto praktiky a Kotlebův úspěch, to byla politická objednávka, kterou romští lídři vůbec neznají. Romové se do parlamentu nedostali, ale kdyby byli organizovaní, tak už dávno by tam byli. Nalijme si čistého vína, chyba není v chudých Romech, ale v romských politicích a jejich neznalosti v oblasti politické strategie. Pokud my Romové nezvolíme stejnou strategii, jakou používají SK i ČR politici, tak nebudeme úspěšní ani v nadcházejících krajských i senátních podzimních volbách! Navrhují, aby rómská média v ČR (tisk, rozhlas, TV) věnovala prostor všem významným a důvěryhodným romským aktivistům. Dále, aby už teď vyzvala romské volební kandidáty a intelektuály k organizování se do krajských, obecních i parlamentních voleb. Pro blaho Romů i ČR už se musíme organizovat a jít do voleb společně.

#### Lýdia Kotlárová, Slovensko – Topolčany

Politická situácia na Slovensku sa voči rómskemu etniku stále vyhrocuje. Je zbytočné vytykať Rómom „ako volili, tak sa budú mať“. Rómska problematika slúži už aj etnobyznysu a s rómskou problematikou sa tiež zakrývajú problémy v štáte i na politickej scéne. To, že sa Kotleba, alebo Kollár, dostali do parlamentu, je vina našej rómskej inteligencie a našich rómskych lídrov. Ako neznali politických stratégií sa nechali nalať a oklamať lídrami gádžovských politických strán. Tieto strany využili Rómov iba k získaniu romských volebných hlasov pre seba. Naskytuje sa teda otázka: Prečo rómski vzdelaní lídri nešli do volieb ako jedna silná rómska politická strana? Stále si nedôverujeme, že dokážeme niečo aj bez gádžov, alebo sa hambíme za svoj pôvod? Ako potom majú bežní Rómovia voliť a veriť týmto Rómom, keď sa naši lídri obratia na nich iba v čase, keď potrebujú ich volebné hlasy? Rómom v osadách sa žije ťažko, sú nezamestnaní a často nemajú ani čo do hrnca. Týmto Rómom je potom dobrá každá koruna a tento ich stav využijú gádže pred voľbami vo svoj prospech. Za smiešny peniaz si kupujú od Romov pre seba dôležité hlasy. Áno, prehrali sme voľby, ale prehrali sme aj preto, že rómski lídri neoboznámili Rómov so svojím zámerom. Myslím si, že mali chodiť do osád a romských lokalít, a vysvetliť Rómom, čo voľby znamenajú a čo prinesú ich rodinám, ak svoj vzácny hlas predajú. Nie každý Rom dokáže myslieť na budúcnosť, pretože žije zo dňa na deň. Chápeť aj to, keď Róm ide do volieb s gádžovskou stranou. Ráta s tým, že tam má väčšiu šancu dostať sa do parlamentu. Mohlo by to tak byť, keby ho gádžovská strana zaradila na predné miesto na kandidátke. Lenže nie je to tak, zaradí ho na posledné miesto a ráta s tým, že sa Róm neprekliká do parlamentu. Rómsky kandidáti touto svojou taktikou pomohli iba gádžom. Naše hlasy dostali gádže a Rómovia ostali pred dverami parlamentu. Na vine nie je najnižšia vrstva Rómov, ale rómska inteligencia!



#### Vendulka Dzurková, Francie – Calais

Nejde o to, od kdy je Slovensko rasistický stát, celý svět je rasistický. Jde o to, jak se k tomu postavit a jednat. A jsou i mezi námi Romy rasisti, :(což nechápu. To, že Romové na Slovensku volili Kotlebu, je jen nevzdělanost a neinformovanost. Ale oni za to nemohou, to je vina všech romských aktivistů a politiků. Myslím si, že všichni jsme měli možnost vidět statusy před i po volbách. Bylo to nechutné. Propagovali se jen tací, kteří za vítězství slibovali fondy. No, a po volbách se psalo „ať cigáni jdou do... ať pochcípají“ atd. Až se Romové opravdu spojí a budou tahat za jeden provaz, či chudý nebo bohatý, vzdělaný či nevzdělaný, tak potom budou možná respektováni a budou mít i dobrou budoucnost.

*Připravil Gejza Horváth*

## Omluva

Přinášíme svoji omluvu vážené paní Eleonoře Facchin za chybějící fotografii v anketě RH 5. Vážíme si toho, že do našich novin s ochotou přispíváte a doufáme, že na nás nezanevřete.



## komentář

# Protesty? Infantilní!

KAREL HOLOMEK



Výročí vyhnání brněnských Němců v květnu 1945 znovu vyvolává vášně. Na jedné straně snaha o smíření, která je prosazována brněnským magistrátem v čele s primátorem Vokřálem, letos již podruhé, na straně opačně snahy bojovníků za svobodu registrovaných v Českém svazu bojovníků za svobodu (ČSBS) a komunistických historiků, kteří letos dokonce uspořádali konferenci pod názvem Komu patří omluva, podporovanou a zaštitěnou jihomoravským hejtmánem Haškem. Jako by teprve letos se vzpamatovali ti, kterým dřímající vášnivá nenávist vůči Němcům nedává spát, když minulý rok na akci smíření nestačili reagovat. Do Brna neváhal dokonce přijet a podpořit tuto akci předseda ČSBS Milan Vodička.

Slovutní akademici a historici, jejichž největší renomé bylo za časů komunistické totality, nyní znovu připomínají a srovnávají počet obětí holocaustu a šoa a dobu počítanou v letech a fakt, že nejdříve tu byly koncentráky a teprve potom vyhnání, které se odehrálo v řádu týdnů a měsíců. Všichni zdůrazňují, že historii nelze vykládat jinak, než jak se odehrála.

Ale o tom přece není sporu. Dokonce jeden z řečníků prohlásil, že odsun byl prováděn humánně, jak si to představoval nepochybně i prezident Beneš. Ten určitě neměl v úmyslu divoký odsun. Ten se však stal faktem, který byl jen odpovědí a revanší za předcházející křivdy. To může být rovněž pravda odpovídající dané situaci. Páni řečníci však zapomněli, že jakýkoliv zločinný akt, kterým nepochybně bylo vyhnání provázeno, není omluvitelný, i když je jen odpovědí na jiné zločiny. Zločin zůstává zločinem a rozměr toho zločinu ani jeho načasování nejsou omluvou a nesnesou srovnávání.

Ano: historii nelze vykládat dvojím způsobem, fakta zůstávají fakty. Nikdo nám však nedal právo souhlasit se zločinem dalším, který jen eskaluje napětí a nepřispívá k žádnému řešení.

Proto mi připadá infantilní, když zastánci pravé historické pravdy teď znovu pořádají protestní akce proti sudetským Němcům a organizují pochod smrti v obráceném gardu z Pohořelic do Brna. Proti komu? Proti mrtvým starcům, ženám a dětem?

Argumenty často v této souvislosti uváděné, že početné zástupy sudetských Němců a 90 % německých voličů sudetoněmecké strany umožnily Hitlerovi snadné obsazení Čech a Moravy, mohou být opět pravdivé. Nepochybně podpořili zlo.

Nemohu se však ubránit asociaci s tím, co se u nás dělo za komunistů. 90% obyvatelstva hrálo tu známou hru s komunisty na schovávanou: buď hodný a nepleť se nám do věcí a budeš mít klid! Ti všichni tehdy taky schvalovali zločiny, které se děly na základě této tiché a nepsané smlouvy. Nečinili nic proti věznění nejlepších osobností tehdejší doby a šikanování jejich rodin. To dnešním historikům, badatelům a rádoby bojovníkům za svobodu nevadí? Běžte do háje! Pro třísku v oku nejste schopni vidět břemeno, které vám brání pochopit prostou lidskou pravdu o utrpení, které žádná historie nemůže ospravedlnit.

Potomci dnešních Němců se svých rodičů a prarodičů ptají a ptali: Jak jste mohli?

Generace dnešních mladých lidí v České republice takovou otázku svým rodičům a prarodičům neklade. To také o něčem svědčí. Němci se dokázali vypořádat se svou minulostí lépe než my. Současné neutuchající nesmyslné vášně a nenávisti u nás proti smíření to jen potvrzují.

## Extrémisti zasahují už aj...

*Dokončení ze str. 1*

#### Povinné miss středních škôl namiesto divadla proti extrémizmu?

Práve minulý rok dostali riaditeľia škôl v Banskobystrickom samosprávnom kraji z vedenia nezvyčajný list, podľa ktorého mali okamžite prestať žiakov rozptyľovať s divadelnými predstaveniami a začať organizovať súťaže krásy. A tak sa aj stalo. Víťazky postúpili až do krajského finále, kde ich oceňoval samotný predseda extrémistickej strany ĽSNS. To všetko preto, aby neostal čas na konkrétne divadelné vystúpenia „Divadla na Rázcestí“. Tieto vystúpenia boli totiž zamerané na boj proti extrémizmu. Aj preto im Marián Kotleba zastavil všetky finančné granty. Divadlo však napriek tomu funguje a snaží sa svoje myšlienky posúvať ďalej.

#### Marián Kotleba ako nový führer?

Všetky tieto prapodivné, extrémistické a nezmyselné názory na obyčejný dětský karneval mají však na Slovensku stále větší a větší podporu. Marián Kotleba čoraz viac fanatizuje okolie a svojimi myšlienkami ovplyvňuje milióny ľudí. Sociálne siete sú zaplavené súhlasnými názormi Slovákov. Je až neuveriteľné, ako takýmto nonsensom dokážu poniektorí z nás podľahnúť.

Otvorme oči a nedovoľme, aby takíto fanatici vzali našim deťom úsmev a radosť! Je to len obyčejný karneval, na ktorý sme sa aj my ako deti stále tešili. Pevne verím, že to tak aj naďalej ostane. Extrémisti nemajú žiadne právo zasahovať do školstva či vzdelávania mladých ľudí a už vôbec nie takýmto spôsobom. Je nutné položiť si otázku: „Ak sa boja majoritní učitelia a riaditeľia škôl, ako na tom budú rómski asistenti či spravovatelia segregovaných rómskych škôl?“

**Kludia Vospálková**



# Festival Khamoro oslavil plnoletí velkolepou show

*Dokončení ze str. 1*

další dekády života české společnosti živé... To se brzy uvidí.

Sobotní večerní gala pořad byl už o něčem jiném.

Přehled kapel, které vystoupily: Česká kapela Bengas (Čerti) nezapřela svůj slovenský původ.

The Gypsy Ensemble Giani Lincan je z Nizozemí a má kupodivu ve své nástrojové výbavě cimbál, ale spíše než folklorní kapelu někde z venkova připomíná francouzský gypsy jazz. Tekameli z Francie spíše hrála španělské flamenco a rumbu.

The Zuralia Orchestra z Rumunska dala konečně za pravdu skutečnému balkánskému dechu, jak bylo vždy na Khamoru pravidlem. Zuralia ve svém názvu má oprávněně: „Silná!“ Russka Roma z Ruska zůstala věrna své tradici, ale nic nového. Dobrá podívaná na rozvířené sukně Romek! Kočani Orkestar z Makedonie – opět Balkán v plné parádě!

Tak to bychom měli. Byly tu ještě dva další orchestry, které v Gala nevystoupily: The Rosenberg Trio z Nizozemí, dnes už možno říci, že to byla špička klasického romského jazzu... A dále španělský Menil



s nejlepším jazzovým kytaristou Javierem Sanchezem. Obě kapely vystupovaly během středního

a čtvrtého večerního pořadu Khamora. Uváděla je Jana Horváthová, ředitelka brněnského

Muzea romské kultury. Snad nám o těchto hudebních klenotech řekne paní ředitelka více.

Khamoro 2016 skončilo, ať žije Khamoro 2017! **Karel Holomek**  
foto: Sabir Agalarov





# Přerovská skupina Imperio vydává nové album Upre Roma



Známa a oblíbená romská kapela Imperio vydává nové řadové album. O tom, jak album vznikalo, vám více prozradí kapelníci Milan Gábor a Milan Klempár. Skupina koncertuje celý rok, a to nejen na české scéně, ale chytla se i v zahraničí. Jejich rytmický, ohnivý styl hudby dokáže ve vás vzbudit pocit vášně a rozproudit v žilách krev. Mají za sebou víc než 50 odehraných koncertů a představení po celé České republice. Zahráli si také v pořadu TV Óčko.

Doporučuji Vám si na jejich koncert zajít, věřím, že se příjemně pobavíte. A na celkový zážitek z hudby nikdy nezapomenete.

**Nedávno jste ve studiu dotočili nové album, co vás inspirovalo jej vydat, či co byl první impuls?** Myšlenka vznikla po domluvě všech a po nátlaku fanoušků, ale více méně vzejde od kapelníka nebo ode mě.

**Co všechno na něm posluchači uslyší, můžete nám popsat vaše album, o čem je?**

Naše nové CD je o náladách a momentálních pocitech. Chtěli bychom, aby z něj při poslechu šla energie a šťáva, která by posluchače nakopla k lepší náladě a optimismu. Uslyšíte samozřejmě skladby blízké našemu stylu hudby, některé cover verze zajímavých písní i vlastní songy.

**Jak vám to jde s texty k písním, jakých témat se písně týkají?**

Texty v našich písních jsou z našich životů a životních příběhů. Máme na CD i písně, které jsou v olašském jazyce, protože máme spoustu přátel a příznivců z této komunity, tak jsme je chtěli tímto potěšit.

**Kde se natáčelo?**

CD se točilo u našeho kamaráda, v nahrávacím studiu Ageum – Ondra Kanovský.

**Jak náročné je natočit hudební CD?**

Dle času, v našem případě je to dost, protože v kapele máme osm muzikantů a vše natočit je dosti časově náročné. Ale zvládli jsme to.

**Kdo všechno se na tom podílel?**

Na CD se podíli celá kapela Imperio, každý uplatňuje své nápady. Na tomto CD budou i hosté, ale o tom ještě pomluvíme, je to překvapení. (smějí se)

**Jak tedy zní název vašeho nového alba?**

Název našeho nového alba je Upre Roma (Vzhůru Romové).

**Název zní zcela ojediněle a zachycuje vaši myšlenku, o čem album je. Už se těším, až si ho poslechnu. Přejdeme k otázce, kolik CD už jste během vaší práce stihli vydat?**

Oficiálně jsme natočili tři desky. Upre Roma bude čtvrtá, ale již mnohokrát jsme natáčeli i s jinými kapelami a byli jsme hosty na různých CD.

**Vydat desku je celkem náročná záležitost, je někdo, kdo vám zafinancoval práci?**

Celou desku si financujeme z vlastních zdrojů.

**Kdy CD vyjde a kde si jej fanoušci vaší hudby můžou objednat či koupit?**

CD vyšlo v květnu a zakoupit nebo objednat si ho můžou fanoušci přes naše webové stránky ( [www.imperio.estranky.cz](http://www.imperio.estranky.cz)) nebo přes FcB portál. Skupina Imperio.

**Hudební odlišnost není zlá, měla by být spíše podnětem k tomu, že některé věci se dají dělat dobře i jinak.**

**Jaký z něho máš, Milane, pocit?**

Mám z něho dobrý pocit a myslím si, že to mohu říct i za zbytek kapely.

**Chystáte nějaké turné po ČR nebo i v zahraničí?**

Nevím, jestli se tomu dá říkat turné, ale máme pro letošní rok nasmlouvanou spoustu festivalů a zase musím napsat, že bohužel 80% z nich

je v cizině. Už jsme si zahráli letos dvakrát v Polsku a to tam ještě dvakrát pojedeme. Dále se chystáme na Slovensko, 9. července jsme v Holíč, 23. července v Bratislavě, 13. srpna v Prešově nebo 19. srpna v Lučenci a mnoho dalších koncertů, které si teď z hlavy nepamatuji :) Doporučujeme vám, abyste navštívili naše webové stránky [www.imperio.estranky.cz](http://www.imperio.estranky.cz), kde se dozvíte, kam se všude chystáme.

**Na závěr nabízím prostor pro nějaký vzkaz nebo pozvánku.**

Fanouškům a příznivcům bych vzkázal, ať nemají předsudky z jiné hudby, kterou hrajeme my a ještě další kapely, a aby si k nám skrze tu hudbu našli cestičku. Hudební odlišnost není zlá, měla by být spíše podnětem k tomu, že některé věci se dají dělat dobře i jinak. Dále bych chtěl vzkázat třeba i našim organizátorům festivalů a akcí u nás, aby neměli strach prezentovat na svých festivalech a akcích i kapely jako jsme my. Byla by to další cesta k lidem a fanouškům u nás, kvůli kterým hudbu děláme a dáváme do ní naše srdce a to, co umíme. Přejí všem krásné léto plné pohody. A na závěr to zakončím názvem našeho CD – Upre Roma!

*rozhovor vedla Veronika Kačová*

## Koncerty skupiny Imperio

22. 6. 2016  
Rožnov pod Radhoštěm – Romská píseň 2016  
25. 6. 2016  
Olomouc – Mattoni Olomouc Half Marathon  
25. 6. 2016  
Karviná festival  
16–17. 7. 2016  
Polsko – Ciechocinek – Mezinárodní festival 2016  
22–23. 7.  
2016 Slovensko – Bratislava – International Gipsy Fest 2016  
13. 8. 2016  
Slovensko – Prešov festival  
19. 8. 2016  
Slovensko – Lučenec

# Vakeras romanes 6

e čhib

jazyk

Keci čhiba džanes, ajcivar sal manuš.

Romaňa čhibaha džaha dureder. Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem.

Ma ladža tut vaš tiri čhib. S romským jazykem dojdeš dál.

Vaker romanes, na gadžikanes. Nestyď se za svůj jazyk.

Sal Rom. Mluv romsky, ne gádžovsky.

Sikhľuv romanes. Jsi Rom.

Buchľar e romaňi čhib. Uč se romsky.

Te na našľol. Rozvíjej romský jazyk.

Bije čhib avaha sar čhindo kaštoro andro veš. Ať se neztratí.

Bez jazyka budeme jako posekané dříví v lese (= jako kůl v plotě).

bije paťiv bez úcty

bije zor bez síly

bije bacht bez štěstí

bijo dživipen bez života

Ačhaha korkore. Zůstaneme sami.

Ma domukh oleske! Nedopuť to!

Jan Horváth

# Kotleba – strach?

Do slovenského parlamentu se dostal člověk, jenž vyznává jen svou barvu pleti, svou bílou rasu. Nebezpečím, nejen pro Slovensko, je fakt, že na svou stranu získal víc jak 200 000 voličů.

Frustrace, strach a obavy z uprchlíků, nenávist k Romům, vedly k tomu, že se slovenští voliči rozhodli, že v parlamentě bude síla, která tu byla ve třicátých letech minulého století. Strana obhajující fašistické tendence a program.

I u nás v naší republice jsou síly, které šíří paniku a strach. Naštěstí nemají zatím takovou podporu veřejnosti jako na Slovensku. Tam žijí tisíce Romů v zaostalých osadách, bez možnosti se integrovat do společnosti. Život se tam zastavil ve středověku. Násilí, apatie, bezmoc, drogy, kriminalita jsou každodenní realitou.

Máme se my Romové bát, co nás čeká? Jaká bude budoucnost našich dětí? Co můžeme udělat pro zlepšení života? Jít k volbám a volit ty, kteří to s námi myslí dobře a chtějí nám pomoci. Na Slovensku svou šanci naši bratři promarnili. Co my tady v Čechách?

Budeme jen čekat, jak to vše dopadne? Nebo už se konečně probereme ze staletého spánku a vezmeme osud do vlastních rukou?

Slovenský Kotleba varuje. Nezapomeňte na to!

Jan Horváth

# Kotleba – dar?

Andro slovensko parlamentos pes dochudľas manuš, so kamel čak peskeri parňi cipa. Bari bibacht pre Slovensko hin oda, hoj pre peskeri sera cirďas buter sar duj šel ezera manuša, so les voľinde.

Dar pal aver manuša, so denašen, dar Romendar - vaš ada o slovenska voľiča bičhade andro parlamentos zor, savi sas adaj čirla, tel o dujto mariben. Sera, so džal pal o fašismus.

The ke amende pre Čechiko hin ajse nipi, kajča nane ajse zorale sar pre Slovensko. Odoj dživen but ezera Roma andre čore gava, andro baro čoripen. O dživipen odoj igen pharo. O mariben, e bokh, o čoripen, o lubipen, o drogi, sa odoj ehin.

Šaj daras, so amen užarel the amare čhaven? So šaj keras pro feder dživipen? Te džal pro voľbi u te voľinel kolen, so amen rado dikhen, so amenge kamen te šigitinel. Pre Slovensko amare pheňa the phrala prekhelde e šancija - u so amen adaj, pre Čechiko?

Užaraha, sar oda sa doperla či ušťaha upre andal o soviben u laha amaro dživipen andro vasta?

O Kotleba daravel. Ma bisteren pr'oda!

Jan Horváth



foto: ČT24

**[www.romea.cz](http://www.romea.cz)**

**Informační portál o všem,  
co se děje ve světě Romů**



# Roma Big Top Stan v Plzni

Čtvrtek 16. června 2016

**8:00 Seminář „Očima Romů“** – interaktivní setkání s romskou historií, jazykem, kulturou i samotnými Romy pro žáky ZŠ. Seminář trvá dvě a půl hodiny a vedou ho lektoři Mgr. Barbora Šebová a Bc. David Tišer. Více informací naleznete na [www.romskahudba.cz](http://www.romskahudba.cz).

**15:00 Bojovat srdcem: Capoeira** – workshop tanečního a bojového umění Capoeiry v podání skupiny Bojovat srdcem. Skupina pochází ze ZŠ v Želešicích u Brna a v současnosti ji tvoří 10–15 dětí všech věkových kategorií. Zveme všechny mladé zájemce o tancování, akrobacii a bojové umění, aby se přišli inspirovat a něco naučit.

**17:00 Divadlo utlačovaných: Ne-projeď** – romští i neromští protagonisté dávají k dispozici své autentické životní zážitky a zkušenosti a pokládají otázku, zda nemohlo být všechno jinak. Dvacetiletý Pepa, student prvního ročníku ČVUT, se chystá na party. V oblíbeném klubu hraje oblíbený DJ, jde celá parta. Kamarádi už jsou uvnitř, noc je mladá, nálada dobrá, atmosféra plná očekávání super mejdanu. Jaké je ale Pepovo překvapení, když mu ochranka u vchodu sdělí, že ho dovnitř nepustí, protože „je plno“... Pomohou mu kamarádi, manažerka klubu, nebo přivolaná policie? A proč vlastně Pepa nesmí dovnitř. Opravdu je plno? A co by se dalo udělat pro to, aby „plno“ nebylo? Více informací o divadle utlačovaných naleznete na [www.romea.cz](http://www.romea.cz).

**18:30 Vystoupení Khamoro Plzňatar** – taneční skupina dětí školního a předškolního věku sdružená pod křídly plzeňské organizace Ponton.

**18:45 Vystoupení Bojovat srdcem: Capoeira** – heslem této taneční skupiny je, že stát se capoeiristou, hudebníkem, tanečníkem nebo sportovcem může být lákavější alternativa než být členem dětského gangu nebo bezcílně bloumat po ulicích. Capoeira je brazilský tanec, který používá prvky bojových umění. Členové skupiny, vesměs žáci internátní školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a specifickými poruchami chování v Želešicích, dokazují, že bojovat se dá také srdcem. O tom, že se jim daří, svědčí úspěchy, kterých už dosáhli. Namátkou je to 1. místo v Talent Awards, 1. místo v soutěži Tancer Cup, 1. místo Moravia

talent, 2× nominace na Zlatý oříšek, “ano” od všech porotců soutěže Česko Slovensko má talent nebo vystoupení ve Slovenském národním divadle a na mnoha dalších prestižních místech.

**19:30 Koncert Mário Bihári a Bachtale Apsa, host Martin Svátek** – obnovená kapela fenomenálního nevidomého akordeonisty a pianisty Mária Biháriho hraje klasický romský repertoár i autorské skladby, z nichž některé už zlidověly. Exkluzivním hostem pro tento večer bude král romského funky, soulu a RnB, zpěvák Martin Svátek. Více informací na Facebookové stránce Mária Biháriho.

**21:00 Funky Brothers Teplice** – dvojice David Rostaš a Ladislav Círok představuje současný romský pop v tom nejlepším slova smyslu. Videoklipy a záznamy z vystoupení kapely můžete shlédnout na YouTube kanálu Funky Brothers.

Pátek 17. června 2016

**8:00 Seminář „Očima Romů“** – interaktivní setkání s romskou historií, jazykem, kulturou i samotnými Romy pro žáky ZŠ. Seminář trvá dvě a půl hodiny a vedou ho lektoři Mgr. Barbora Šebová a Bc. David Tišer. Více informací naleznete na [www.romskahudba.cz](http://www.romskahudba.cz).

**15:00 Rap Battle** – rapová soutěž pro začínající rapery a raperky. Veletem soutěže je černošský raper Henry D a jeho DJ BA2S, o vítězi rozhodnou diváci. Rap je umělecký projev, který strhává současnou mladou romskou generaci a je mnoho Romů, kteří v tomto žánru dosáhli na vrchol (Rytmus, Gipsy.cz a další). Soutěž proběhne ve dvou disciplínách – improvizace na vylosované téma a připravený track (skladba).

Vítěz dostane možnost natočení skladby v profi hudebním studiu s profi producentem!



**17:00 ARA ART: Čirikloro aneb Co říká ptáček?** – romská pohádka. Dosud nikdy neuvedený text „Co říká ptáček?“ je vyprávěnkou, jejíž styl i jazyk je velice blízký dětem. Tvůrčí tým divadelní skupiny ARA ART pod vedením režiséra Davida Tišera a v dramaturgii Lízy Zimy Urbanové zasadil text Mileny Hübschmannové do rámce babiččina vyprávění. Postava romské babičky v interakci s dětmi vypráví, z čeho příběh vychází, a jakou roli hrají postavy, které v něm vystupují, v romské kultuře. Důležitým prvkem inscenace je hudba, kterou vytvořil Tibor Žida.

**18:00 Sestry Matiovy** – rodačky z Roudnice nad Labem představí svou autorskou tvorbu a hlavně nový HATE FREE SONG – #LidiNemaj-Svedomi, kterým chtějí poukázat na současné dění ve světě, postoje části společnosti k Romům i jiným skupinám a vliv internetu a sociálních

sítí na jejich formování. Nebude chybět samozřejmě ani romská muzika okořeněná trochou funky a soulu.

**18:30 Lord Angels Revolution (Plzeň)** – taneční vystoupení

**18:45 Vystoupení Khamoro Plzňatar** – taneční skupina dětí školního a předškolního věku sdružená pod křídly plzeňské organizace Ponton.

**19:00 Koncert Le Čhavendar (Rokycany)** – tato kapela navazuje na klasický rom-pop, který v ČR prosadili Věra Bílá a Kale. Svůj původ rozhodně nezapřou – jsou totiž syny samotných slavných hudebníků z Kale. Po otčích brilantní muzikanti a zpěváci vycházejí z romského folkloru obohaceného o jazz, latinu a flamenco. Jejich texty jsou o lásce, přátelství a hudbě. Kapela hrála na řadě festivalů doma i v zahraničí a na své domácí plzeňské

půdě se objeví po delší pauze.

**20:30 Koncert Terne Čhave (Hradec Králové)** – kapela Terne Čhave působí na české hudební scéně už od počátku 90. let. Za tu dobu zaznamenala mnoho úspěchů. Vydala čtyři desky, z nichž jedna získala žánrovou hudební cenu Anděl, odehrála stovky koncertů na prestižních festivalech doma i v Evropě, bodovala také ve světových etno a world music hitparádách. Tajemství dlouhověkosti a úspěchu Terne Čhave tkví v tom, že se po celou dobu své existence bránili tomu, stát se skanzem romské kultury, a hledali stále nové způsoby zacházení s romskou hudbou. V Plzni se představí v plné parádě i s dechovou sekci.

**21:45 Slavnostní zakončení** – romská hymna v podání operního pěvce Miro Bartoše, člena sboru opery Divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni. **romabigtop.cz**





# Vedci spresnili, odkiaľ prišli Rómovia

**HAMBURG, BRATISLAVA** – Rómovia, ktorí predstavujú najväčšiu národnostnú menšinu Európy, prišli pred 1500 rokmi zo severozápadnej Indie. Dokazuje to vedecká štúdia v americkom magazíne Current Biology.

Rómov v 16. storočí v Anglicku nazvali výrazom „Gypsies“, pochádzajúcim zo slova „Egyptiens“, nakoľko sa pôvodne predpokladalo, že toto značne rozptýlené etnikum pochádza z Egypta. Dnes sa však tento výraz všeobecne považuje za hanlivý.

## Skúmanie DNA

S nástupom stále dokonalejšej genetickej technológie mohli vedci analyzovať genetickú históriu väčšiny Európy. Z DNA napríklad vyčítali aj existenciu židovskej diaspóry.

„Napriek tomu, že v Európe žije 11 miliónov Rómov, výskum ich histórie sa dlho zanedbával,“ hovorí bádateľ David Comas z Ústavu evo-

lučnej biológie Univerzity Pompea Fabru v Španielsku.

Porovnávací jazykoveda i niekoľko menších genetických štúdií už skôr naznačili, že Rómovia pochádzajú z Indie.

Na potvrdenie tejto teórie a prípadné zistenie ďalších podrobností o ich migrácii Comas so svojimi spolupracovníkmi použili techniku, ktorá porovnáva časti DNA celého rómskeho genómu s časťami DNA iného obyvateľstva. Vedci použili vzorky DNA pochádzajúce z 13 rómskych etnických oblastí Európy.

„V našej štúdii sa nezameriavame na špecifické regióny rómskeho genómu, ale na genóm ako taký, ktorý nám poskytuje úplné genetické informácie o danej populácii,“ uviedol Comas pre vedecký internetový portál Live Science.

## Ďalšie skúmanie

Comasov tím publikoval výsledky svojho výskumu vo vedeckom časopise Current Biology. Tie ukáza-

li, že predkovia súčasných Rómov začali svoju migráciu zo severozápadnej Indie pred 1500 rokmi, a to všetci naraz.

Keď dorazili do Európy, z balkánskeho regiónu sa pred približne 900 rokmi rozptýlili po celom svetadieli. Comas v štúdii ďalej uvádza, že v priebehu stáročí sa vytratil uzatváranie sobášov medzi Rómami a miestnym obyvateľstvom.

Rómovia často čelili diskriminácii. V dôsledku rasového prenasledovania počas druhej svetovej vojny ich zahynulo približne 1,5 milióna.

Po skončení vojny sa Rómovia žijúci v komunistických krajinách stali terčom „asimilácie“, ktorá neraz znamenala nútenú sterilizáciu zameranú na zníženie ich pôrodnosti, poznamenáva agentúra DPA.

Comas podľa svojich slov hodlá štúdiu rozšíriť o ďalšie rómske etnické skupiny a zahrnúť do nej viac indického obyvateľstva z oblastí, odkiaľ pochádzajú Rómovia.

<http://romovia.sme.sk>

# Jsem Cigánka z Indie se židovskou krví



Jak už všichni víme a neustále nám to historici epou do hlav, údajně je pravlastí cigánů Indie.

Ale co když to tak vůbec není? Co když pocházíme z jiných končin?

Nejhorší na tom je, že my sami ani nevíme se stoprocentní přesností, odkud jsme přišli, kdo jsou naši prarodiče a jak jsme se vůbec dostali sem.

Říká se, že my Romové nemáme svůj stát, protože nám patří celý svět.

Je to nádherná myšlenka, vidíte? Ale co když ten stát máme a ani o tom nevíme?

V poslední době se hodně probírá židovství mezi Romy. Znáám několik lidí, kteří si nechali udělat testy DNA po otcově linii.

Jejich DNA není shodné s indickým DNA, ale s elamským. Elamci byli Peršané, příbuzní Hindů. Jejich řeč byla podobná starověkému perskému sanskrtu. Elamští se přistěhovali do Izraele okolo roku 724. Tam se údajně smíchali se Židy, usídlili se v okolí Sionu a z toho vznikla krevní haplogrupina H. Nosiči tohoto haplogenu jsme převážně my, Roma. Z toho vychází jedna jednoduchá rovnice: Žid + Elamec = Rom. Jak to vlastně je? Odpověď jsem hledala také v Bibli. V knize Izaiáš se píše:

„Sionské dcery jsou namyšlené,

procházejí se s bradou nahoře

a se svůdnými očima

drobně cupitají sem a tam,

řetízky cinkají jim na nohách.

V ten den Pán ty cetky odstraní: řetízky na kotnících,

čelenky, náhrdelníky, přívěsky, náramky, roušky,

turbany, stužky, šerpy, voňavky, talismany,

prsteny, nosní kroužky, róby, převlečníky, pláštěnky, taštičky,

kraječky, košílky, šátky i přehozy.

Místo balzámu bude hniloba

a místo pásu provaz,

místo účesu bude lysina,

místo roucha pytel a místo ozdob – cejch!“

O čem svědčí tyto verše? Není tohle dosti podobné módě romských žen? Mám dojem, že Izaiáš prorokoval holocaust, a to dost výstižně. Už jen závěrečné verše to potvrzují. Shnilá těla na hromadách, provaz místo okrasných opasků, vlasy oholené na kůži, oblečení z pytlů a vytetované pořadové číslo (cejch).

Dejme tomu, že pojmem „dcery sionské“ tu jsou označeny ženy romského původu. Jak už jsem zmiňovala ve spojitosti s Elamci,

Sion je výšina, která se nachází v Jeruzalémě, v Izraeli.

Co na to říct? Tyto poznatky jsou podloženy jen geneticky, tudíž my můžeme jen spekulovat. Řekněme ale, že tohle zjištění vyvrátí původ nejposlednější indické kasty, která nám byla připisována. Tím pádem vše, co do nás cpali historici, byla lež a my můžeme začít pátrat po domově zase od znova. Že by biblické spasení?

„Pán duchem soudu a duchem ohně smyje špínu ze sionských dcer.“

Tohle jen tak ve zkratce a z mého pohledu.

Věřím, že postupem času toho zjistíme víc.

Jak se na to díváte vy?

**Lucie Oračková**  
foto: Sabir Agalarov



Dívka ve voze, Amber – Radžastán (Indie), 2004.

foto: Kamila Berndorffová, ze sbírky Muzea romské kultury

# Černé labutě letí do světa

Obecně prospěšná společnost Genderové informační centrum NORA (GIC NORA) produkovala natočení dokumentu Černé labutě. Dokumentární film pojednávající o životních osudech dvou romských žen z Brna natočila mladá filmařka Zuzana Dubová. K dofinancování střihu a postprodukce GIC NORA odstartovalo crowdfundingovou kampaň na HitHit.

Režisérka Zuzana Dubová (1983) se věnuje filmové tvorbě od roku 2007. Režii a scenáristiku vystudovala na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Spolupracuje s Českou televizí, natáčí krátkometrážní autorské filmy a dokumenty se sociální tematikou. V dokumentu Černé labutě chtěli tvůrci pod vedením režisérky Zuzany Dubové mimo jiné ukázat, že romské ženy řeší stejné problémy jako jakékoliv jiné ženy.

Zároveň chtěli najít někoho, kdo by mohl inspirovat a být příkladem.

„Protagonistky dokumentu si režisérka vybírala z žen, se kterými naše organizace pracovala díky jednomu projektu podpořenému z Norských grantů,“ uvádí producentka a zároveň ředitelka GIC NORA Kateřina Hodická. „Zuzaně Dubové jsme představili osobní příběhy asi deseti žen z naší skupiny, přičemž samotnou volbu hlavních postav dokumentu i celkovou koncepci uměleckého díla jsme ponechali na paní režisérce,“ pokračuje Hodická.

Dokument režisérka natočila ve spolupráci s kameramanem Richardem Fuksou a zvukařem Markem Salamonem. Střih dokumentárního filmu zajistil Jan Fuksa. Ke vzniku filmu přispělo i Národní divadlo Brno, které filmařům umožnilo na-

táčet stěžejní scénu, kdy jedna z protagonistek navštíví poprvé tak velké divadlo a zhlédne balet Labutí jezero. Odtud také vznikla inspirace nazvat film Černé labutě.

„Vzhledem k tomu, že je zapotřebí dofinancovat střih a postprodukci, rozhodli jsme se odstartovat crowdfundingovou kampaň na HitHit. Nyní potřebujeme, aby se o našem projektu dozvědělo co nejvíce lidí,“ objasňuje ředitelka organizace.

<https://www.hithit.com/cs/project/2417/cerne-labute-leti-do-sve-ta>

Genderové informační centrum NORA, o.p.s. je brněnská nevládní nezisková organizace věnující se od roku 2004 prosazování rovnosti žen a mužů. Svými aktivitami si klade za cíl především zlepšit postavení žen.

**Kateřina Hodická**



# Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: [media@rommuz.cz](mailto:media@rommuz.cz), [www.rommuz.cz](http://www.rommuz.cz)

MHD: tram. 2, 4, 11, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 9, zast. Dětská nemocnice

# MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

## Program na červen 2016

**OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18<sup>00</sup> (poslední vstup v 17<sup>15</sup>)**

### STÁLÁ EXPOZICE

#### „PŘÍBĚH ROMŮ“

Dějiny Romů od starověké Indie po současnost na ploše celého jednoho muzejního patra (6 sálů).

#### VÝSTAVY:

**24. 6.–18. 9. Smoky pictures, Ron Glasbeek (NL)**  
Výstava obrazů nizozemského umělce Rona Glasbeeka, který unikátní výtvarnou technikou zachycuje život skupiny Sintů v období před, během a po II. světové válce. Vernisáž: 23. 6. 2016, Muzeum romské kultury, 16 hod.

### VÝTVARNÉ DÍLNY V MUZEU

**26. 6. Výtvarné dílny k výstavě Smoky Pictures s autorem Ronem Glasbeekem**

### DALŠÍ AKCE PRO VEŘEJNOST

**11. 6. RYTMUS Sídliškový sen** (r. Miro Drobný, 2015), probíhá v rámci Ghettofestu Muzeum romské kultury v 17 hod.  
Dokument o výrazné osobnosti česko-slovenské hudební scény.

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17<sup>15</sup> • ne 10–18, poslední vstup 17<sup>15</sup>

# Dávné vzpomínky

Marnost nad marností, ale jak krásná...



Karel Oswald

## Karel Oswald: Dávné vzpomínky

Příběh rodiny Holomkových, o kterém kniha vypráví, se odehrává v první polovině 20. století. V době, kdy Holomkovi žili na Moravě již po několik generací, a v době, kdy se v Evropě schylovalo pod stínem nacismu k tragickému osudovému přerývku romských dějin.

„Dávné vzpomínky“ jsou založené na autobiografii vypravěče, který v závěru sympaticky otevřeně své dílo komentuje: „ten příběh je pravdivý od první do poslední řádky. Pravda, něco jsem trochu přidal, něco domyslel, změnil některá jména a místa. Jinak ale je vše pravda pravdoucí!“

Knihu je možno objednat na adrese redakce nebo na [holomkova@srmn.cz](mailto:holomkova@srmn.cz)

Cena 100 Kč + poštovné

## Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno: .....  
název organizace: .....  
adresa, PSČ: .....  
e-mail: ..... telefon: .....  
počet objednaných výtisků: .....

způsob platby: ☐ hotově ☐ složenkou  
☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:  
☐ bankovním převodem na fakturu

### vyplněný formulář zašlete na adresu:

Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010

cena předplatného pro rok 2016 je 265 Kč



## Nabídka inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm<sup>2</sup>

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25 %  
žádosti o inzerci na mail: [holomkova@srmn.cz](mailto:holomkova@srmn.cz)

## Nabídka inzerce

### Ceník:

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm<sup>2</sup>

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%  
žádosti o inzerci na mail: [holomkova@srmn.cz](mailto:holomkova@srmn.cz)

## Vydávání Romano hangos podporuje

## Ministerstvo kultury České republiky

### Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00  
tel.: 545 246 673 [www.srmn.cz](http://www.srmn.cz)  
číslo účtu: 230 0066 1977/2010

